

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Postbus 10000
3000 AA Rotterdam
Landschapsbeheer Gelderland

Naam : Fam. Morren
Straat : Zuiderzeestraatweg 255
Postcode : 8096 BK
Plaats : Oldebroek

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaren van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Aanleiding

In het buitengebied van Oldebroek heeft de fam. Morren een aantal percelen met een oude boerderij, enkele schuren en een woning. De familie Moren heeft het voornemen om twee nieuwe woningen bij te bouwen en de oude boerderij en schuur te slopen. Aan de overzijde van de Zuiderzeestraatweg bezit de familie Morren nog een schuur. Deze schuur bevindt zich achter de molen De Hoop en zal ook worden gesloopt.

Voor de bouw van twee woningen is het noodzakelijk dat het Bestemmingsplan Buitengebied wordt gewijzigd.

Omdat het groene karakter van de gemeente een belangrijke identiteitdrager is, verlangt de gemeente Oldebroek een haalbaar, landschappelijk inrichtingsplan, waarbij nieuwe ontwikkelingen worden ingezet ter versterking van deze groene kwaliteit. In de planvorming is rekening gehouden met een drietal zaken die van belang zijn:

1. Landschap
2. Cultuurhistorie
3. Wensen van de familie Morren

Een functiewijziging biedt op deze manier belangrijke kansen voor het verbeteren van de economische vitaliteit en leefbaarheid van het landelijk gebied. Maar vooral ook voor het verbeteren van de kwaliteit van het landschap. Deze landschappelijke versterking borduurt verder op het '*Erftransformatie Zuiderzeestraatweg 255/ Oude Dijk 22, Gemeente Oldebroek*' van het Gelders Genootschap 'Notitie Uitgangspunten en Randvoorwaarden, februari 2010'. Hierin is een landschappelijke analyse uitgevoerd en zijn uitgangspunten en randvoorwaarden gesteld. Op het ervenadvies van februari 2010 is in een aanvullend advies in december 2012 uitgegeven dat het boerderijtje niet karakteristiek is (wel typisch voor het beeld van de Zuiderzeestraatweg), in slechte bouwkundige staat verkeerd en ligt in de geluidscontour van de Zuiderzeestraatweg (zie bijlage).

Het perceel wordt landschappelijk met streekeigen beplanting ingericht waarbij rekening wordt gehouden met de molenbiotop. Hieronder volgt een concrete uitwerking van deze notitie

Huidige situatie

Het huidige erf is gelegen aan de Zuiderzeestraatweg 255/ Oude Dijk 22 te Oldebroek. De totale oppervlakte van het erf en de bijbehorende percelen is ongeveer 0,64 ha. De onderstaande luchtfoto's geven de huidige situatie weer en de ligging van het erf in het landschap.

Het erf ligt ten oosten van het dorp Oldebroek. Op de luchtfoto is de typische slagenverkaveling van het veenontginningslandschap ten oosten van de Zuiderzeestraatweg goed te zien. Achter de bebouwde erven ligt het uitgestrekte polderlandschap. Ten zuiden van de Zuiderzeestraatweg is er sprake van een blokverkaveling met meer opgaande beplanting. (Bron: webmap provincie Gelderland)

Stichting Landschapbeheer Gelderland

Het erf is aan de voorzijde vrij sober ingericht, zowel aan de oostzijde als de zuidzijde treffen we zwaardere beplanting aan. (Bron: webmap provincie Gelderland)

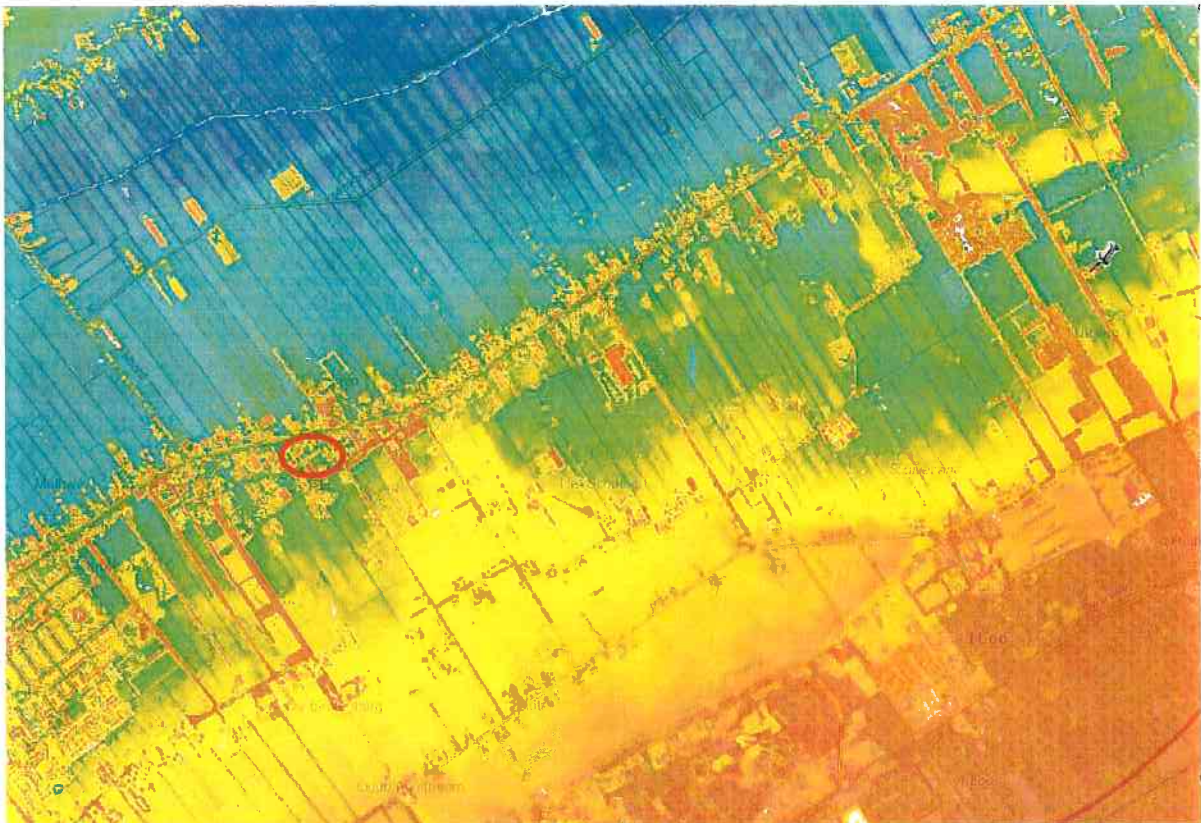
Het bedrijf bestaat momenteel uit een woonboerderij (A), enkele opstallen (1 en 3) en een oude hooiberg (2). De bestaande woonboerderij zal worden gesloopt en vervangen door een nieuwe woning (C). De hooiberg (2) en schuur (1) worden gesloopt. Op de locatie van de schuur (1) zal de nieuwe woning, met de voorgevel gericht naar de Zuiderzeestraatweg, gesitueerd worden. Ook wordt er een nieuwe woning (D) gebouwd naast de woning aan de Oude Dijk 22 (B). De schuur (3) met het rode dak blijft behouden. De oude kippenschuur (4) achter de molen zal ook worden gesloopt.

Op dit moment is het erf aan de oude dijk compact, met name de oost en zuidzijde zijn stevig beplant. De voorzijde aan de Zuiderzeestraatweg is vrij sober aangekleed met coniferen en sparren.

Cultuurhistorie

De cultuurhistorie is een belangrijk aspect bij ontwikkelingsprojecten als deze. Afhankelijk van de situatie en de ontstaansgeschiedenis van de locatie kan de cultuurhistorie in meer of minder mate een rol spelen.

Het erf van de familie Morren ligt binnen de rode cirkel. Hoogtekaart Bron: www.ahn.nl :
(bruin/geel hoog, groen/blauw laag)

Situatie 1900

Onderstaande historische kaart uit 1900 laat duidelijk de slagenverkaveling van het veenontginningslandschap zien. De weg vormt de oorspronkelijke ontginningsas van Oldebroek. Beplanting op de perceelgrenzen en langs de wegen zorgde voor een halfopen landschap dat in noordelijke richting overging in het uitgestrekte polderlandschap.

Historische atlas omstreeks 1900 ↑↓Bron: www.watwaswaar.nl

Richtlijnen veenontginningslandschap

- Behoud en versterking van smalle open structuren en zichtrelaties naar het achterliggende veengebied.
- Herstel en behoud laanbeplantingen (eiken, wilgen en elzen) ter geleiding van de ontginningsas.
- Herstel en behoud van rijen knotbomen en houtsingels in de karakteristieke richting.

Kavelvorm

Langwerpige stroken (slagen)

Bouwblok omvang structuur

- Bebouwing in de lengterichting van het landschap plaatsen.
- Bijgebouwen integreren in, of plaatsen achter (ten opzichte van de openbare weg), het woongebouw/de woongebouwen.
- Bijgebouw en/of bedrijfsgebouw ondergeschikt aan het hoofdgebouw. Te bereiken door middel van ligging en beplanting. Een lagere goothoogte kan dit effect versterken. Op deze manier wordt een goede presentatie van het gehele bebouwingscluster naar de openbare weg bewerkstelligd.

Erfinrichting/ beplanting

- (Knot)elzen- of (knot)wilgen langs sloten en op de kavelgrenzen in de lengterichting van het landschap.
- Voorzijde complex inrichten als boomgaard, moes- of siertuin.
- Solitair of groepen op erf.
- Elzensingels ter verzachting van de lange gevels.
- Leilindes karakteristiek beeld langs de Zuiderzeestraatweg

Landschappelijke inpassing

Wanneer het gaat om een landschappelijke inpassing zijn vooral de grote structuren op of rond het erf van belang. Deze hebben landschappelijk gezien de meeste impact en zijn bepalend voor het aanzien van het erf (op afstand).

Deze structuren zijn in veel gevallen erf-overschrijdend en zorgen ervoor dat het erf onderdeel wordt van het landschap. Dergelijke structuren bestaan voornamelijk uit opgaande beplantingselementen welke verschillend van aard kunnen zijn, afhankelijk van het betreffende landschapstype. Denk daarbij aan knip- of scheerheggen, struweelhagen, houtsingels, geriefhoutbosjes, (knot-) bomenrijen, solitaire bomen en boomgaarden.

De percelen aan de oude dijk zijn redelijk ingepast met name de oude laan die verbinding maakt met de Zuiderzeestraatweg is een karakteristiek element. De voorzijde van de oude boerderij is nu vrij sober met een beplanting van coniferen en sparren. Tussen de coniferen haag staat nog een enkele fruitboom, waarschijnlijk een restant van een boomgaardje.

Een landschappelijke inpassing is voor de uitstraling van een woning of bedrijf zeer belangrijk. Bij het toepassen van nieuwe beplanting is rekening gehouden met de oorspronkelijke inrichtingsprincipes van het historische boerenerf. In het hoofdstuk 'Boerderijen en boerenerven' kunt u meer lezen over erfinrichting van boerenerven. Verder is getracht aan te sluiten op de karakteristieken van het veenontginningslandschap en het historische karakter van de boerderijen langs de Zuiderzeestraatweg.

Gemeentelijk visie

Deze inpassingen is een eis vanuit het LOP van de gemeente Oldebroek. In het 'Beeldkwaliteitsplan landelijk gebied' en het 'Landschapsontwikkelingsplan' staan de voorwaarden die gesteld worden aan de landschappelijke inpassing van bouwplannen. Het bestemmingsplan buitengebied geeft weer dat in deze regio op beperkte schaal 'rood-voor-rood' en 'rood-voor-groen' ontwikkelingen mogelijk zijn, indien ze de groene belangen versterken. Ten aanzien van de toevoeging 'nieuw rood' (rood voor groen) geldt dat in het buitengebied het woonmilieu landelijk wonen primair te realiseren is door functieverandering, hergebruik bestaande gebouwen en woningsplitsing en secundair door nieuwbouw in combinatie met landschappelijke versterking.

Het LOP zet in op de versterking van de landschappelijke kwaliteit door herstel van landschapselementen zoals, houtwallen, singels, hagen en erfbeplanting. Het openhouden van de essen en het herkenbaar maken van de verschillende landschapstypen. De gemeente beschouwt de Zuiderzeestraatweg tevens als (cultuur)historisch waardevol gebied en zet in op behoud en versterking van de karakteristieke beeldkwaliteit. Hoewel de percelen planologisch onder het buitengebied vallen, grenzen ze aan de bebouwde kom met bestemming bedrijventerrein. De percelen vallen binnen de 400 meter zone van het molenbiotop van de molen 'De Hoop' wat consequenties heeft voor de hoogte van de nieuw aan te leggen beplanting en nieuwe bebouwing. De wet geluidhinder beperkt het bouwen

van woningen langs de Zuiderzeestraatweg. Woningbouw moet minimaal 30 meter terug liggen t.o.v. de weg.

De nadruk hier ligt op behoud van de structuren kenmerkend voor het veenontginningslandschap en de historische karakteristieken van de Zuiderzeestraatweg; openheid op de akkercomplexen en het verdichten van het overige landschap door toevoeging van lanen, erf- en kavelbeplanting. Het uiteindelijke doel is om naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen verdichting van het landschap te bewerkstelligen met behoud van de zichtas noord-zuid. Daardoor kunnen de huidige barrières ruimtelijk worden afgezwakt en veranderingen landschappelijk worden ingepast.

Molenbiotoop

Windmolens met een monumentenstatus vormen een onlosmakelijk onderdeel van de regionale identiteit. Daarom streeft de Provincie Gelderland naar het behoud en bescherming van molenbiotopen. Bij het opstellen van beplantingsplannen dient hierbij rekening gehouden te worden. De bescherming van molenbiotoop betreft vooral behoud van het functioneren van de molen door middel van een vrije windvang. Voor windtoevoer geldt dat binnen een straal van 400 meter gerekend vanaf het middelpunt van de molen beperkingen moeten worden gesteld aan het oprichten van bebouwing en beplanting (zie bijlage). Met name in een bebouwde omgeving kunnen ook andere belangen in het geding zijn, waarbij zekere beperkingen ten aanzien van de windvang of de belevingswaarde niet altijd zijn uit te sluiten.

Voor deze landschappelijke versterking m.b.t. het molenbiotoop geldt dat::
Beplanting/ bebouwing dicht op de molen mag niet hoger zijn dan 7,3 meter. Dit zal naarmate de afstand tot de molen groter wordt, hoger kunnen zijn. Deze 7,3 meter grens heeft consequenties voor het aanleggen van een hoogstamboomgaard voor de nieuw te bouwen woningen. Er is gekozen voor een assortiment van fruitrassen die doorgaans niet hoger worden dan 7 meter, middels snoei is deze hoogte ook op de langere termijn te handhaven. De bestaande naaldbomen/ coniferen op het voterrein zullen worden verwijderd met behoud van de aanwezige eiken en elzenlaan. De walnoot achter de woning is zo gesitueerd dat deze minimaal effect heeft op de windtoevoer naar de molen i.v.m. de bestaande elzenlaan. De struweel haag langs de zuidwestzijde van het perceel blijft binnen de 7 meter grens dit zelfde geldt ook voor de knip- of scheerheggen. Verder zal er met de inrichting van de tuinen rekening gehouden moeten worden met deze 7 meter grens. De aanplant van grote boomvormers i.v.m. vrije windvang is dus beperkt mogelijk zolang ze de windtoevoer niet belemmeren.

Na overleg met zowel de gemeente Oldebroek als de provincie Gelderland kan geconcludeerd worden dat deze landschappelijke inpassing minimale effecten heeft op de windtoevoer naar de molen en voldoet aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit.

Wensen opdrachtgever

De wens van de fam. Morren

- Sloop van de woonboerderij 255 en overige bijgebouwen
- Het slopen van de kippenschuur achter molen 'De Hoop'

Slopen; oppervlakte te slopen 1479 m²

De woonboerderij nr. 255 is 175 m² (met een inhoud van 780 m³)

Met bijgebouwen:

Blokhut/hooiberg	11 m ²
Schuur-berging	191 m ²
Carport	54 m ²
Carport	10 m ²
Kippenschuur	1000 m ²
Schuur	38 m ²

Nieuw te bouwen:

- 1 vrije woning aan de Oude Dijk
- De bouw van 2 halfvrijstaande woningen met voorgevel naar de Zuiderzeestraatweg.

oppervlakte woningen met bijgebouwen : 350m²

Belangrijke zaken vanuit de eigenaar

- Rekeningen houden met het molenbiotoop
- Onderhoudsvriendelijk maar passend in de streek

Achtergrond: Boerderijen en boerenerven

Hoewel het hier gaat om de bouw van een nieuw woonhuis en er geen sprake meer is van een agrarische functie, is er hier wel sprake van een oude historische plek. Daarom hanteren we een aantal inrichtingsprincipes die zijn afgeleid van het traditionele boeren erf.

Een beknopte achtergrond

Nederland kent heel veel verschillende soorten boerderijen. Binnen deze soorten zijn nog weer allerlei varianten te onderscheiden.

Waarom zijn er zoveel typen boerderijen ontstaan?

Dat er zoveel verschillende soorten boerderijen zijn, heeft te maken met het verschil in klimaat (ja zelfs binnen Nederland), met de grondsoort, de waterhuishouding en het reliëf van het gebied waarin de boerderij werd gebouwd.

Zo bepaalde bijvoorbeeld de vruchtbaarheid van de grond of een boer in weelde kon leven en een daarbij passende boerderij kon bouwen, of nauwelijks het hoofd boven water kon houden.

Inrichting van boerenerven

Niet alleen de gebouwen verschillen vaak per streek, ook de inrichting van de boerenerven was van oudsher van streek tot streek verschillend. Ook hierbij speelden verschil in klimaat, grondsoort, de waterhuishouding en het reliëf een rol.

Allereerst werd dat wat van nature in de omgeving aan beplanting, bomen, struiken, planten voorkwam, naar het erf gehaald. Wat er in de omgeving van nature groeide, werd natuurlijk voor een belangrijk deel bepaald door de grondsoort en de waterhuishouding.

Een mooi voorbeeld van de invloed van het weer (klimaat) zie je aan de kust. Daar staan de boerderijen vaak met de achterkant naar de zee en zijn dan zwaar "ingepakt" met windsingels en hoge bomen. Meer naar het binnenland, waar de windgevoeligheid sterk afneemt, wordt ook de beplanting aan de achterkant van de boerderij minder. In sommige streken verdwijnt de beplanting zelfs helemaal, waardoor het groen bij het erf alleen nog bestaat uit de tuinen.

Voor en achter

Ook de taakverdeling van de mensen die de boerderijen bewoonden heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting. Oorspronkelijk was de vrouw de baas over het gedeelte waar gewoond werd en de man zwaaide de scepter in het gedeelte waar het boerenbedrijf gerund werd.

De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal "voor" genoemd en "voor" was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boeren erf was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden, of een koe die op kalveren stond in de huisweide.

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfs gedeelte. Kortom, hij had de zorg voor "achter".

Gedeelde zorg voor bedrijf en gezin heeft op het platteland ook zijn intrede gedaan, maar er zijn steeds meer mensen die de traditionele erfindeling intact willen houden of willen herstellen.

“Voor” is van oorsprong meestal een stuk groener dan “achter”. Voor staan de meeste bloemen, struiken en bomen. Ook speelde aan de voorkant het laten zien dat het goed ging, een belangrijke rol. Daarom werden daar later parkbomen zoals de treurbeuk, de witte paardenkastanje, de rode beuk, (lei)linden en sierstruiken, kortom, de wat meer luxe soorten, aangeplant. Het voorste deel van het boerenerf was meer gericht op het gezin en had een bepaalde beslotenheid.

Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractors. Daarvoor werden ook heel wat hagen en andere beplanting verwijderd. “Achter” stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. “Achter” werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats.

Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen. De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen met hoge opgaande bomen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor. Het onderhoud van achter is extensief, op de fruitbomen na, die soms ook achter werden aangeplant. Het onderhoud “voor” is veel intensiever.

Voor en achter worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen en werken goed zichtbaar wordt.

Bepantingsplan

Het inrichtingsplan is opgelegd door de gemeente Oldebroek en is afgestemd op het Beeldkwaliteitsplan landelijk gebied en het LOP gemeente Oldebroek. Dit resulteert in een landschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde inrichting. Het betreft hier met name de inrichting rond het erf zodat er getracht wordt om gebouwen landschappelijk in te passen. Dit betekent niet dat opstallen totaal uit het zicht gehaald moeten worden. Ze dragen immers bij aan het landelijke karakter van de streek. Het Beeldkwaliteitsplan biedt handvaten om dit op gepaste wijze uit te voeren.

Op de bijgevoegde ontwerpkaart wordt een inrichtingsvoorstel gedaan. De hieronder beschreven elementen zijn terug te vinden op de kaart.

De beschreven objecten corresponderen met de nummers op de bijgevoegde ontwerpkaart.

Er wordt getracht op het erf de bestaande bepanting te vervangen door inheems plantmateriaal. Zo worden coniferen en laurierstruiken zoveel mogelijk geweerd op het erf.

1. Knip- of scheerheg

Rond voorterrein, verwijderen van bestaande sparren en coniferen. De vrijkomende grond zal beplant worden met hoogstambomen. Het geheel wordt omzoomd door een meidoornhaag

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 130 meter
Breedte	: 1 plantrij
Soort	: meidoorn
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 520 stuks
Maat	: 80-100 cm lengte
Overig	:
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

2. Knip- of scheerheg

Achterzijde woning

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 55 meter
Breedte	: 1 plantrij
Soort	: beuk
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 220 stuks
Maat	: 80-100 cm lengte

Overig :
Aanleg en beheer: Zie informatievelen in de bijlage

3. Knip- of scheerheg

Woonkavel omzomen met een haag

Locatie : (zie tekening)
Lengte : 65 meter
Breedte : 1 plantrij
Soort : voorkeur meidoorn eventueel beuk
Plantwijze : 4 stuks per meter
Aantal : 260 stuks
Maat : 80-100 cm lengte
Overig :
Aanleg en beheer: Zie informatievelen in de bijlage

4. Knip- of scheerheg

Woonkavel omzomen met een haag

Locatie : (zie tekening)
Lengte : 50 meter
Breedte : 1 plantrij
Soort : voorkeur meidoorn eventueel beuk
Plantwijze : 4 stuks per meter
Aantal : 200 stuks
Maat : 80-100 cm lengte
Overig :
Aanleg en beheer: Zie informatievelen in de bijlage

5. Struweelhaag

Zorgt voor privacy op het erf van de fam. Morren inpassing van het naastgelegen tankstation.
De eerste 5 meter zal kort worden gehouden (1.50m) ivm zicht op de Zuiderzeestraatweg

Locatie : (zie tekening)
Lengte : 80 meter
Breedte : 1 plantrij
Oppervlakte : 200 m²
Aantallen en soorten : 160 stuks
30 x meidoorn
40 x hazelaar
30 x krent
25 x Gelderse roos
25 x kornoelje

Maat : 10 x hulst
Maat : 80-100 cm
Plantwijze : 2 plantrijen, 2 stuks per meter
Overig :
Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage

6. Struweelhaag

Zorgt voor privacy op het achtererf van de fam. Morren

Locatie : (zie tekening)
Lengte : 72 meter
Breedte : 1 plantrij
Oppervlakte : 150 m²
Aantallen en soorten : 145 stuks
70 x meidoorn
20 x hazelaar
15 x lijsterbes
15 x Gelderse roos
15 x kornoelje
10 x hulst

Maat : 80-100 cm
Plantwijze : 2 plantrijen, 2 stuks per meter
Overig :
Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage

7. Leibomen

Langs de inrit.

Locatie : (zie tekening)
Soort : leilinde
Aantal : 5 stuks
Plantafstand : minimaal 5 meter uit de gevel
Maat : 10-12 cm stamomtrek
Overig :
Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage

8. Hoogstamboomgaard niet hoger dan 7m ivm molenbiotoop zie bijlage

Locatie :Zie tekening
 Soort en ras :Zie tabel
 Bestuiving technisch gecontroleerd.
 Aantal : 8 stuks
 Plantafstand : 8 tot 10 meter
 Maat : Hoogstam
 Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage
 Overig :

Soorten	hand/stoof	smaak/kleur	bloeitijd	pluktijd	Houdbaarheid	ziektes
appels						
Yellow Transparant	hand	zachtzuur	vroeg	eind juli	zeer slecht	gevoelig
Zigeunerin	hand/moes	zuur	vroeg	oktober	slecht	ongevoelig
peren						
Gieser Wildeman	stoof	zoet	midden	eind sept	zeer goed	gevoelig
Provisiepeer	stoof	zoet	laat	oktober	zeer goed	ongevoelig
pruimen						
Early laxton		geelrood	midden	half aug		gevoelig
Mirabelle de Nancy*		geel	laat	half aug		ongevoelig
Reine Claude Verte		groen	midden	augustus		ongevoelig
Victoria*		paarsrood	midden	half aug		gevoelig

* *zelfbestuivers* Het betref hier soorten met een zwak tot zeer zwakke groeikracht, dit betekend dat de bomen niet heel hoog worden en de groei relatief traag verloopt. Verder zal er met de snoei rekening gehouden moeten worden dat de bomen niet hoger dan 7 meter worden ivm het molenbiotoop.

9. Hoogstamboomgaard niet hoger dan 8m ivm molenbiotoop zie bijlage

Locatie : Zie tekening
 Soort en ras : Zie tabel
 Bestuiving technisch gecontroleerd.
 Aantal : 4 stuks
 Plantafstand : 8 tot 10 meter
 Maat : Hoogstam
 Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlage
 Overig :

Soorten	hand/stoof	smaak/kleur	bloeitijd	pluktijd	Houdbaarheid	ziektes
appels						
Present van Engeland	hand	zachtzuur	midden	oktober	zeer goed	gevoelig
peren						
Gieser Wildeman	stoof	zoet	midden	eind sept	zeer goed	gevoelig
pruimen						
Mirabelle de Nancy*		geel	laat	half aug		ongevoelig
Reine Claude Verte		groen	midden	augustus		ongevoelig

* *zelfbestuivers*. Het betref hier soorten met een zwak tot zeer zwakke groeikracht, dit betekend dat de bomen niet heel hoog worden en de groei relatief traag verloopt. Verder zal er met de snoei rekening gehouden moeten worden dat de bomen niet hoger dan 8 meter worden ivm het molenbiotoop.

10. Solitaire boom

De boom is zo gesitueerd dat deze minimaal effect heeft op de windtoevoer naar de molen i.v.m. de bestaande elzenlaan.

Locatie : (zie tekening)
 Soort : noot
 Aantal : 1 stuks
 Plantafstand : minimaal 10 meter uit de bebouwing
 Maat : 10-12 cm stamomtrek
 Overig :
 Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlage

11. Struweel

Locatie	: (zie tekening)
Lengte	: 8 meter
Breedte	: 8 meter
Oppervlakte	: 32 m ²
Aantallen en soorten	: 15 stuks
	5 x krent
	5 x hazelaar
	5 x Gelderse roos
Maat	:80-100 cm
Plantwijze	:1.50 bij 1.50 meter
Overig	:
Aanleg en beheer: Zie informatievellen in de bijlage	

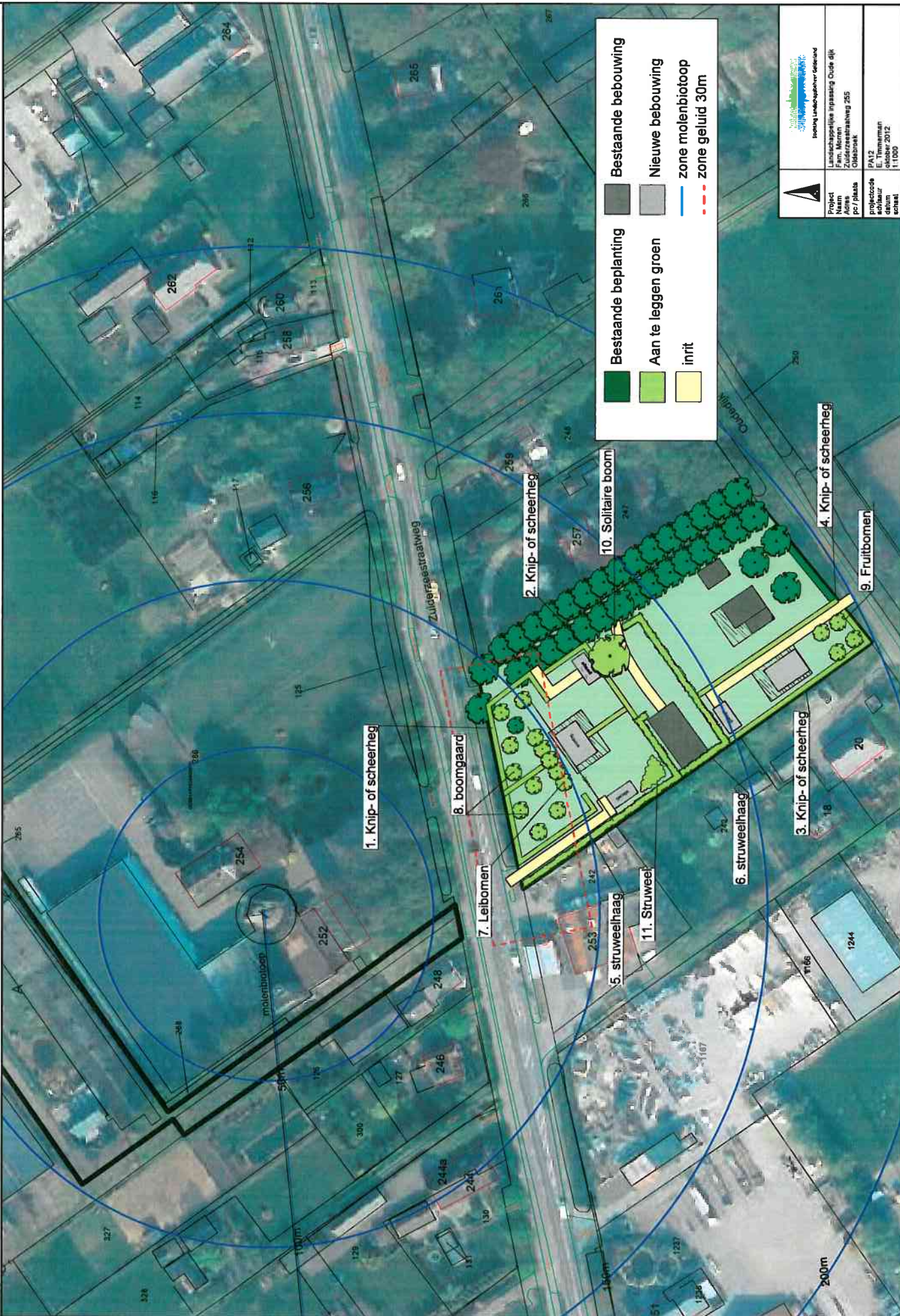
Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Plantsoenlijst

Hieronder staat de totale plantsoenlijst weergegeven die nodig is om de bovenstaande landschapselementen te realiseren.

Morren			
Nederlandse naam		Maat	Aantal
Bosplantsoen 80-100			
Krent	Amelanchier lamarckii	80-100	30
Rode cornoele	Cornus sanguinea	80-100	40
Hazelaar	Corylus avellana	80-100	60
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	80-100	1080
Beuk (groen)	Fagus sylvatica	80-100	220
Hulst	Ilex aquifolium	80-100 mk	20
Lijsterbes	Sorbus aucuparia	60-80	15
Gelderse roos	Viburnum opulus	60-80	40
Bosplantsoen 100-125			
Krent	Amelanchier lamarckii	100-125	5
Hazelaar	Corylus avellana	100-125	5
Gelderse roos	Viburnum opulus	100-125	5
Doorsnede 8 cm 2,50 meter lang	Onbehandeld		18
Leilindepalen Doorsnede 10cm, 5 meter lang	Onbehandeld		2
Laanbomen			
Walnoot	Juglans regia	10-12	1
Hollandse linde (Palen leilinden bepalen!)	Tilia europaea	10-12	5
Fruitbomen			
Appel	Present van Engeland*	8-10	1
Appel	Yellow Transparant	8-10	1
Appel	Zigeunerin*	8-10	1
Peer	Gieser Wildeman*	8-10	2
Peer	Provisiepeer	8-10	1
Pruim	Early Laxton*	8-10	1
Pruim	Mirabelle de Nancy(*)	8-10	2
Pruim	Reine Claude Verte	8-10	2
Pruim	Victoria*	8-10	1

Soorten kunnen in overleg met de Landschapscoördinator van de gemeente Oldebroek worden gewijzigd. Met de aanleg van knip- of scheerheg is met uitzondering van element 2 uitgegaan van meidoorn.

	Project	Landbouwplan 2012
	Naam	Landbouwplan 2012
	Adres	Landbouwplan 2012
	Post / plaats	Landbouwplan 2012
	Projectcode	Landbouwplan 2012
	datum	Landbouwplan 2012
	schaal	Landbouwplan 2012
	1:1000	Landbouwplan 2012

Historische Achtergronden

Historische achtergrond: Knip en scheerheg

Heggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken.

Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden. Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

Historische achtergrond: Solitaire boom en boomgroep

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Historische achtergrond: Hoogstamboomgaard

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen.

Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Historische achtergrond: Struweelhaag

Gelderland kent een grote diversiteit aan lijnvormige landschapselementen, waaronder de vrij uitgroeïende haag en de struweelhaag.

De vrij uitgroeïende haag bestaat uit een enkele rij struiken die vrijuit kunnen groeien en de struweelhaag bestaat uit meerdere rijen. De functie van deze hagen was perceelsscheiding en veekering, daarom bestonden de hagen vroeger voornamelijk uit doornsoorten. Soms werden ook nog wat andere struiken en bomen in de haag aangeplant, denk hierbij aan hondsroos, sleedoorn, braam, wilg, eik of es. De hagen boden beschutting voor het vee en zorgden voor gebruikshout. Door de komst van het prikkeldraad, de schaalvergroting en de ruilverkavelingen zijn veel van deze elementen verdwenen. Vaak worden de termen heggen en hagen door elkaar gebruikt, en regionaal hebben ze soms verschillende betekenissen. De term heg gebruiken we voor strak geschoren elementen, de term haag gebruiken we voor de meer breed en hoog uitgroeïende elementen. Soms is er sprake van speciale beheervormen zoals bij het leggen of vlechten van hagen.

Hagen hebben een grote natuurwaarde. Ze zijn vaak een schuilplaats voor veel vogels en kleine zoogdieren en vergroten daardoor de landschappelijke en ecologische variatie.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Boerenerven

Boerderijen in het buitengebied krijgen steeds vaker de woonfunctie en in mindere mate de functie van agrarische bedrijfsvoering. Waar de relatie tussen wonen, werken en landschap van oorsprong vanzelfsprekend was, wordt deze nu anders ingevuld. Stichting Landschapsbeheer Gelderland maakt gebruik van de principes van vroeger en past deze toe op de inrichting van een hedendaags erf.

Op die manier ontstaat er een harmonieus cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol samenspel waar zowel de bewoners als plant,- en diersoorten van kunnen profiteren. De specifieke streekeigenheid wordt benadrukt door gebruik te maken van boom-, en struiksoorten die karakteristiek zijn voor het betreffende landschap(stype)waarin het erf gelegen is. Hieronder volgt een beschrijving van de oorspronkelijke opbouw van het erf en een lijst van algemene tips zodat deze informatie gebruikt kan worden bij de eigen inrichting van het erf en omliggende gronden.

OPBOUW VAN EEN BOERENERF

De taakverdeling tussen de boer en boerin heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting. De taken waren duidelijk verdeeld en daarmee de grond rondom de boerderij ook. De voor- en achterkant worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen (voor) en werken (achter) goed zichtbaar wordt.

landschappelijk ingepast boerenerf

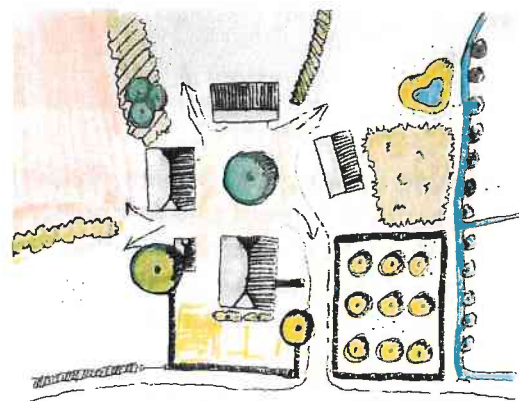

Het voor

De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal "het voor" genoemd en dit was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boeren erf was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden.

Het achter

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfsgedeelte. Kortom, hij had de zorg voor "het achter".

boeren erf met een voor en achter structuur

Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractoren. Achter stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. "Achter" werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats. Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen.

De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen. Achter op het erf bevond zich het geriefhoutbosje dat diende voor de houtvoorziening. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor. Verder waren in de weilanden poelen aanwezig die dienden als drinkplaats voor het vee.

Algemene tips

- Loop naar de achterkant van uw erf en kijk richting de boerderij/het huis. Wat ziet u? Kunt u de voor- en achterstructuur herkennen?
- Zorg voor variatie in landschapselementen en soorten.
- Voor beheer en onderhoud kan het verstandig zijn een cursus te volgen.
- Voor het volgen van een cursus kunt u kijken op onze website:

www.landschapsbeheergelderland.nl.

Hierop kunt u zich ook aanmelden voor een bezoek door een van onze adviseurs voor het opstellen van een inrichtingsplan.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Knip- en scheerheg

Een knip- en scheerheg is een lijnvormig landschapselement, met aaneengesloten begroeiing van inheemse struiken, dat regelmatig wordt geknipt of geschoren.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een heg kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems materiaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een heg wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
4. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

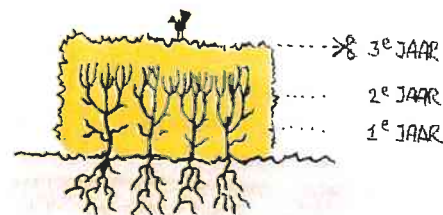
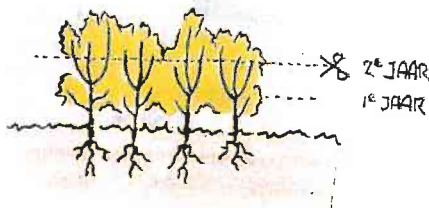
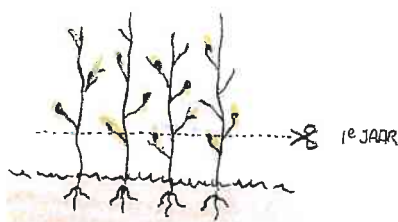
opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Voor het ontwikkelen van een dichte knip- en scheerheg is de aanplant van 1 rij met bosplantsoen voldoende. Per strekkende meter kunt u 4 stuks bosplantsoen aanplanten.
2. Graaf voor het planten een sleuf, die diep en breed genoeg is om de wortels van het plantgoed er ruim in te leggen. Eventueel kunt u een draad spannen als hulpmiddel bij het graven van de plantsleuf. Sluit de plantsleuf na aanplant weer af met aarde.

1. Plaats een afrastering op 1 meter afstand van de aanplant, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. De aanplant dient direct na het planten te worden terug gesnoeid tot op de helft of tweederde van de lengte. Dan ontwikkelt zich namelijk eerder een brede en vertakte heg.
3. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element onkruid vrij.

snoeien knip- en scheerheg na aanplant

BEHEERINSTRUCTIES

De naam knip- en scheerheg zegt het eigenlijk al: een heg moet geknipt of geschoren worden. De frequentie van de snoei hangt af van een aantal factoren: de soort, de vorm, de functie en de eisen die we aan de heg stellen.

In het algemeen worden de meeste heggen ongeveer 2 keer per jaar geknipt. Bij een meidoornheg is het belangrijk de eerste keer te knippen voor de langste dag van het jaar, in mei-juni. Dit maakt het knippen van deze heg een stuk aangenamer, omdat de doorns dan nog niet houtig zijn. De tweede keer knippen kan in september. Als de haag uit liguster bestaat, dan kunt u vaak wel 3 keer per jaar knippen, omdat de liguster een snel groeiende struik is. Knip de heg wanneer het bewolkt en niet te warm is. Belangrijk is dat de onderkant van de heg iets breder uitgroeit dan de bovenkant, zodat de zon ook op de onderkant van de heg kan schijnen. De heg behoudt dan zijn besloten karakter.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

SOLITAIRE BOOM EN BOMENGROEP

AANLEG EN BEHEER

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

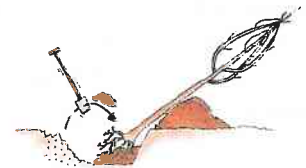
Solitaire boom

Solitaire bomen zijn, in tegenstelling tot bomen die in een bos staan, in staat zich volledig vrij groeiend te ontwikkelen met een natuurlijke kroonvorm en zijn daarom kenmerkende elementen in het landschap.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

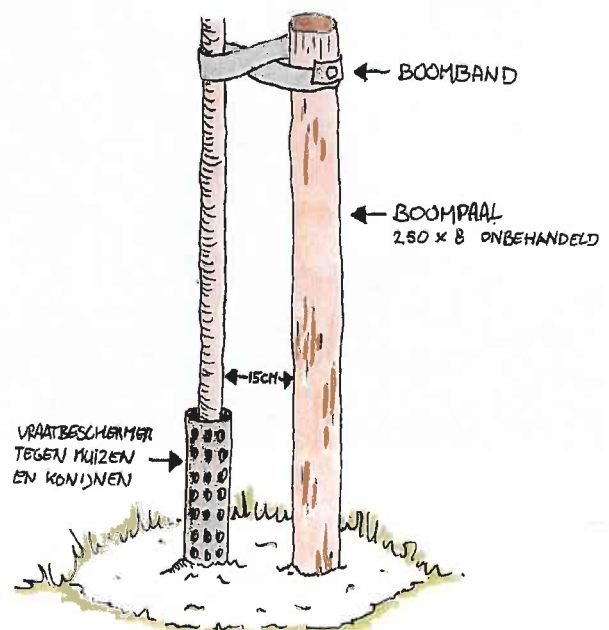
1. Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor een laanboom met een minimale omtrek van 10-12 cm. U kunt ook kiezen voor een grotere maat, bijvoorbeeld 14-16 cm met kluit.
3. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
3. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
4. Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.

aanplant solitaire boom

1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de boom(groep), om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste 2 jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.

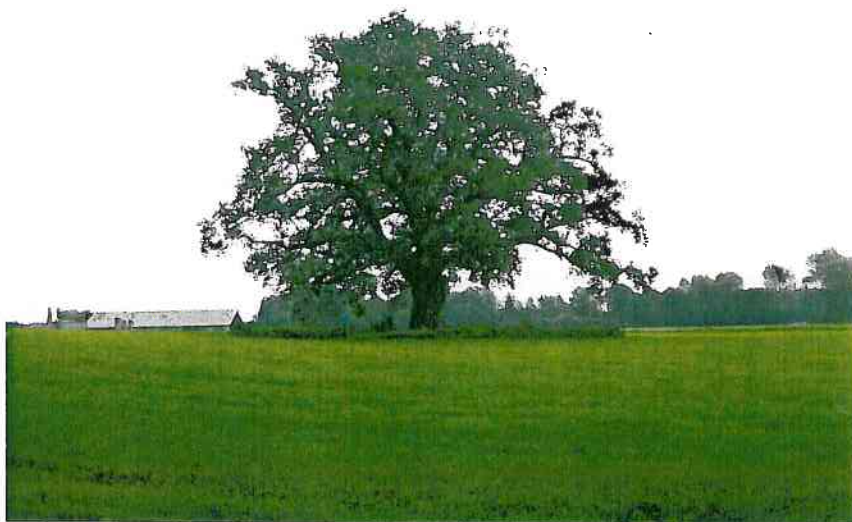

bomengroep met raster

BEHEERINSTRUCTIES

Beheer is bij een bomengroep niet of nauwelijks nodig. Door middel van een visuele beoordeling kan worden bekeken of onderhoudssnoei noodzakelijk is. Het verdient aanbeveling om regelmatig zogeheten zuigers, schurende takken en dood hout te verwijderen.

Snoeien kan over het algemeen in de wintermaanden, met uitzondering van haagbeuk, walnoot, wilde paardenkastanje, esdoorn en berk. Deze soorten kunt u het beste snoeien in de periode september-begin januari in verband met sapuittreding of bloeden. Ook dient u de boomband te controleren en na 4 tot 5 jaar te verwijderen.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

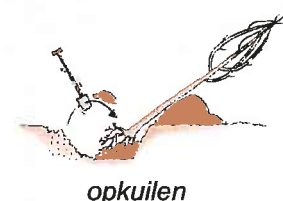

Hoogstamboomgaard

Een hoogstamboomgaard is een karakteristiek landschapselement, bestaande uit meerdere fruitbomen op een weide, vaak omhaagd. De eerste zijtakken groeien op minimaal 180 centimeter boven de grond uit de stam.

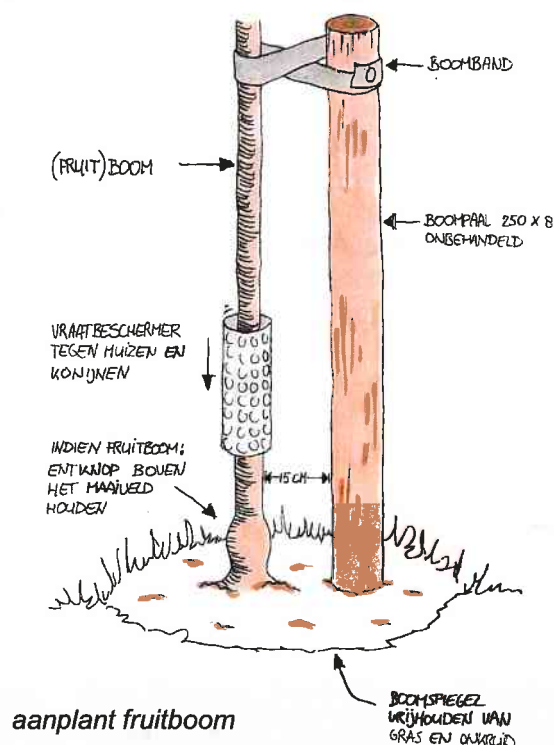
ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een boomgaard kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant van een boomgaard is het aan te bevelen om oude rassen van hoogstam fruitbomen met de maatvoering 8-10 cm omtrek te gebruiken. Oude rassen zijn vaak minder ziektegevoelig. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig.
3. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

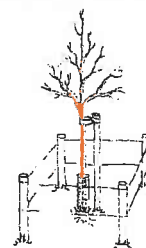

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
2. Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
3. Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
4. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm bij 8 cm). Op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt.
5. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

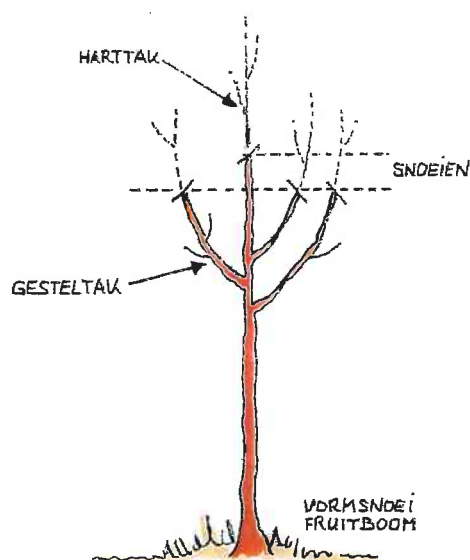
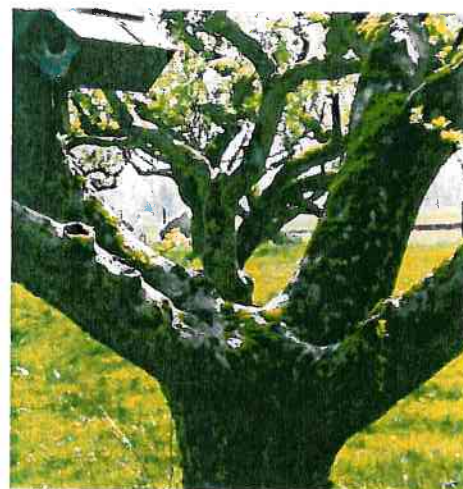
1. Plaats een boombeschermer rondom de boom, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste 2 jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.

fruitboom met raster

BEHEERINSTRUCTIES

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschapsbeheer Gelderland geeft basiscursussen voor het snoeien van hoogstamfruit.

vormsnoei fruitboom

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel dient te worden verwijderd.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon-en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Struweelhaag

Een struweelhaag is een lijnvormig landschapselement met een aaneengesloten opgaande begroeiing van inheemse, overwegend doornachtige, struiken, die vrij uit mogen groeien. Zo ontstaat een weelderige haag in tegenstelling tot een geknipte haag. Een struweelhaag bestaat vaak uit soorten als meidoorn, sleedoorn en hondsroos.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een haag kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een haag wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten strook dient te worden los gemaakt, dit kan door frezen.
4. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
5. Indien u niet direct alle struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de struiken met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Voor de aanplant van een struweelhaag kunt u kiezen voor het graven van een plantsleuf in plaats van het frezen van een oppervlakte.
2. Bij een struweelhaag plant u een enkele rij, voorzien van 2 struiken per strekkende meter.

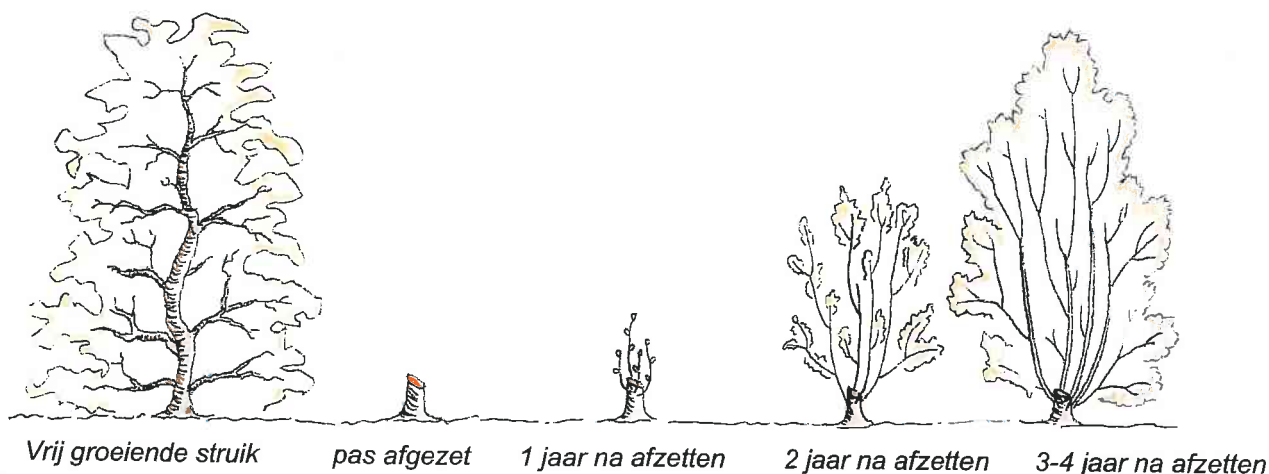

1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de haag om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element onkruid vrij.

BEHEERINSTRUCTIES

De struweelhaag mag vrijuit groeien tot een brede en hoge haag en wordt niet vaker dan eens in de zes jaar gesnoeid of afgezet. Afzetten betekent dat de struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De struiken groeien uit zichzelf weer uit. Houd het eerste jaar na afzetten de stobben vrij van onkruid. Na ongeveer 3 jaar zal de aanplant een meer gesloten karakter krijgen en kan waar nodig gesnoeid worden. Dit snoeiwerk bestaat voornamelijk uit het weghalen van takken die problemen geven. Als u er voor kiest de haag af te zetten, dan kan dat tussen de 6 à 15 jaar plaatsvinden.

Soms is er sprake van speciale beheervormen zoals het vlechten. Dit is een oude ambacht die werd toegepast om de haag ondoordringbaar te maken voor vee.

Vlechten kunnen we grofweg in twee grote groepen verdelen; namelijk het leggen en het invlechten van een haag. Invlechten gebeurt door middel van het inhakken en ombuigen van takken; leggen gebeurt door het inhakken en ombuigen van een hele struik.

Meer informatie over vlechthekken kunt u vinden op de website www.heggen.nu.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Bijlage: Aanvullend advies in december 2012 Gelders Genootschap

Locatie: Oude dijk 22 Zuiderzeestraatweg

In het ervenadvies van februari 2010 en het aanvullend advies van maart 2010 is aangegeven dat het boerderijtje aan de Zuiderzeestraatweg waardevol is voor de ruimtelijke kwaliteit van de Zuiderzeestraatweg. Het beeld van bebouwing dat met de kavelrichting meestaat, iets gedraaid ten opzichte van de weg.

Vanwege de gewijzigde geluidscontour en de slechte bouwkundige staat van het boerderijtje is de situatie opnieuw bekeken en is gekozen van het saneren van de boerderij en is gezocht naar een andere locatie van de nieuwe woningen buiten de geluidscontour.

Beleidskader

- De gemeente beschouwt de Zuiderzeestraatweg als cultuurhistorisch waardevol gebied en zet in op behoud en versterking van de karakteristieke beeldkwaliteit.
- De percelen vallen planologisch onder het buitengebied, hoewel ze grenzen aan bebouwde kom met bestemming bedrijventerrein.
- De locatie ligt in de molenbiotoop van het rijksmonument Molen de Hoop, aan de overkant van de locatie.
- De wet geluidhinder beperkt het bouwen van woningen langs de Zuiderzeestraatweg. Woningbouw moet minimaal 50 meter terugliggen t.o.v. de weg als gebruik wordt gemaakt van een zogenaamde dove gevel.
- Verder is het welstandbeleid van toepassing.

Huidige situatie

- De boerderij is niet karakteristiek, wel typisch voor het beeld van de Zuiderzeestraatweg.
- Het gebouw is in slechte bouwkundige staat en ligt in de geluidscontour van de Zuiderzeestraatweg.
- De Zuiderzeestraatweg kenmerkt zich ter hoogte van de locatie door afwisseling van:
 - o Groene gesloten erven met veel groen aan de Zuiderzeestraatweg.
 - o Open erven met open groene tuinen aan de voorzijde.
 - o Bedrijfsmatige bebouwing (benzinestation) met een versteende uitstraling.
 - o De molen aan de overkant is cultuurhistorisch waardevol. Onlangs is veel groen op de locatie gekapt en zijn een aantal gebouwen gesloopt om de molen beter beleefbaar te maken.
 - o Zie afbeelding 2

Advies

Vanwege gewijzigde geluidscontour van de Zuiderzeestraatweg is een nieuwe locatie gezocht voor de nieuwbouw. Door de situering van de gebouwen buiten de geluidscontour ontstaat er meer ruimte voor een goede landschappelijke inpassing van de locatie en wordt de versteende uitstraling van het benzinestation meer verzacht.

Belangrijk is wel dat de beplanting niet te massief wordt zodat het afwisselende beeld van het half open landschap wordt versterkt. Belangrijk daarbij is rekening te houden met het

molenbiotoop. Daarnaast draagt de ontwikkeling van dit erf bij aan de verbetering van de beleving van de karakteristieke molen door sloop van agrarische bebouwing en verharding. Een kippenschuur achter de molen zal ook gesloopt worden. (zie afbeelding 1).

- Het nieuwe dubbele woonhuis krijgt een eenvoudig volume met zadeldak met lage dakgoten (overeenkomstig bestaande boerderij). De woningen hebben een sobere landelijke uitstraling. Qua nokhoogte moet rekening worden gehouden met het molenbiotoop.
- De toegang voor snelverkeer kan het beste via het laantje lopen, terwijl het pad naar de Zuiderzeestraatweg alleen in gebruik blijft voor langzaam verkeer.
- De uitstraling van het erf blijft landelijk. Privétuinen liggen achter de nieuwe woningen. De voorzijde aan de Zuiderzeestraatweg wordt landschappelijk met streekeigen beplanting ingericht waarbij rekening wordt gehouden met de molenbiotoop.

Christel Steentjes
Ervenconsulent Gelders Genootschap
13 december 2012

Afbeelding 1: in de rode cirkel de locatie tussen de Zuiderzeestraatweg in het noorden en de oude dijk in het zuiden.

Afbeelding 2: ten westen van de locatie is de Zuiderzeestraatweg versteend door het benzinestation en anderen bedrijven. Aan de oostzijde is het beeld van de Zuiderzeestraatweg gesloten groene erven met forse beplanting aan de straatzijde. Door de woningen meer naar achter te plaatsen wordt de afwisseling versterkt. De boomgaard heeft een meer open groen karakter. Ook het versteende beeld aan de westzijde wordt zo meer verzacht.

Bijlage Achtergrond Molenbiotoop

Bestaande praktijknormen

De biotoopformule

De zogenaamde 1: 100 regel. Deze regel houdt in dat elke 100 meter verder van de molen een obstakel 1 meter hoger mag zijn. De eerste 100 meter moet wel vrij blijven.

Omdat de 1:100 regel in de bebouwde omgeving niet langer toepasbaar bleek, zijn er nieuwe normen ontwikkeld. Deze zijn door de werkgroep Molenbiotoop vastgelegd in het rapport "De inrichting van de omgeving van molens". Daarin staat aangegeven op welke manier met de molen rekening kan worden gehouden.

Volgens een formule is te berekenen hoe de obstakelhoogte zich verhoudt tot de afstand van de molen. Anders gezegd, hoe hoog een bepaald obstakel mag zijn op een bepaalde afstand van een molen zonder teveel windbelemmering te veroorzaken. De biotoopformule is als volgt:

$$H_x = X/n + c \times z$$

Waarin:

H = hoogte obstakel

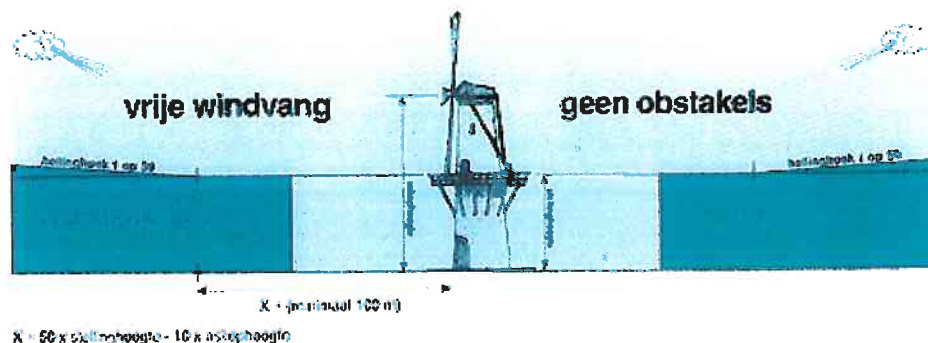
X = afstand obstakel tot molen

n = 140 voor open gebied, 75 voor ruw gebied, 50 voor gesloten gebied

c = constante = 0,2

z = askophoogte (helft van lengte gevlucht + evt. stellinghoogte)

Wanneer de omgeving van de beschouwde molen voldoet aan de eisen uit de formule is er sprake van een toelaatbare situatie.

Grafische voorstelling van de nieuwe normen voor de molenbiotoop

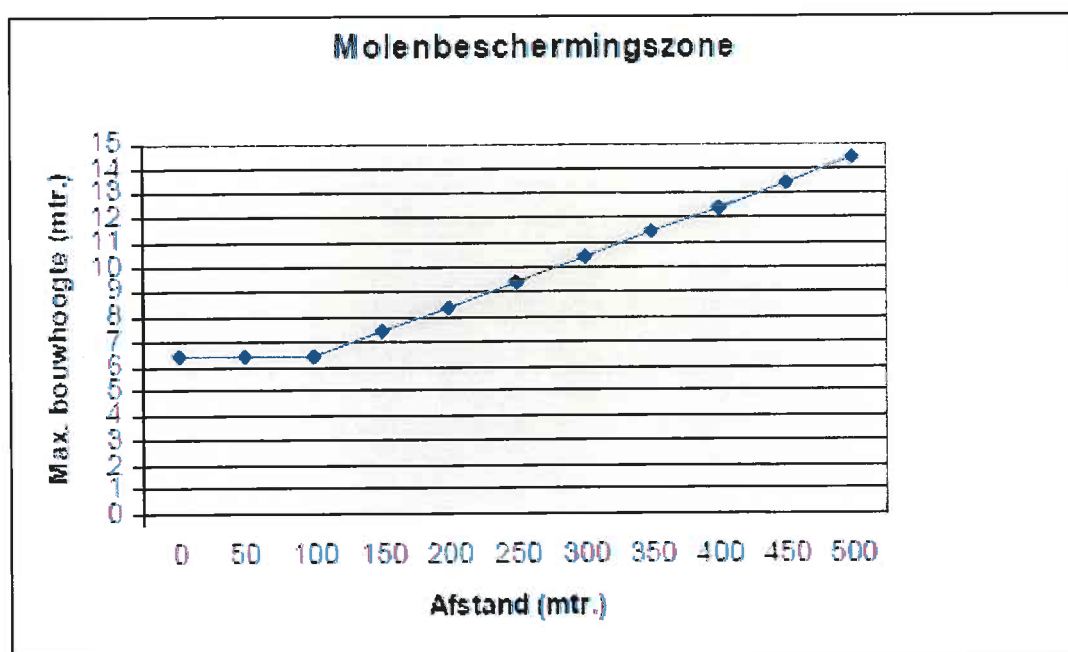
Beoordeling van de molenbiotoop

In het verleden is een classificatie gemaakt van de molenbiotoop op grond van biotoop-technische criteria. Met behulp van een eenvoudig cijfersysteem is de molenomgeving als volgt geclassificeerd.

1 = slecht:	- bijna geheel (360°) ingebouwd of ingegroeid; - bomen dicht bij de molen of halverwege de kap en hoger; - de molen midden in een nieuwbouwwijk (bv. in gazon of hertenkamp) - oorspronkelijke omgeving geheel verloren, een 'tuinkabouter'.
-------------	--

2 = bedenkelijk:	- grotendeels (270°) ingebouwd of ingegroeid; - te veel en te hoge bebouwing rond de molen of te veel bomen; - slechts uit één bepaalde windrichting kan de molen nog draaien.
3 = matig:	- halverwege (180°) ingebouwd of ingegroeid; - de molen kan nog werken maar bv. vanaf 100 meter te veel obstakels; - zeilslag en onregelmatig lopen van de molen.
4 = aanvaardbaar:	- hinderlijke belemmeringen op bepaalde plaatsen (over 90°); - jammer van dat bosje zo dicht bij de molen, of die rij huizen op 100 meter;
5 = goed:	- de molen staat rondom vrij; - hier werd en wordt met de molen rekening gehouden; - kan vanuit alle windrichtingen malen, staat vrij in het veld of, bij een stadsmolen, hoog boven de omgeving.

Alle windmolens in Nederland zijn met behulp van deze criteria beoordeeld. Dit is gedaan door vrijwillige molenaars op basis van een inschatting van de omgeving van de molen ter plaatse.

Uitgaande van de stellinghoogte van 6,42 meter betekent dit een maximale bouwhoogte van 6,42 meter tot een afstand van 100 meter, gemeten tussen het bouwwerk en de voet van de op de kaart aangegeven molen.

Op meer dan 100 meter afstand geldt de 1:50 regel. Deze regel houdt in dat elke 50 meter verder van de molen een obstakel 1 meter hoger mag zijn. Dit betekent dat obstakels een hoogte mogen hebben die varieert van 7,42 meter op 150 meter tot 14,42 meter op 500 meter van de voet van de molen.

Dit is weergegeven in de grafiek hoogteligging van de molenbiotoop.

Biotooprapport: 109

Algemene informatie

Naam: De Hoop
Plaats: Oldebroek

Adres:
Zuiderzeestraatweg 252
8096 CJ Oldebroek

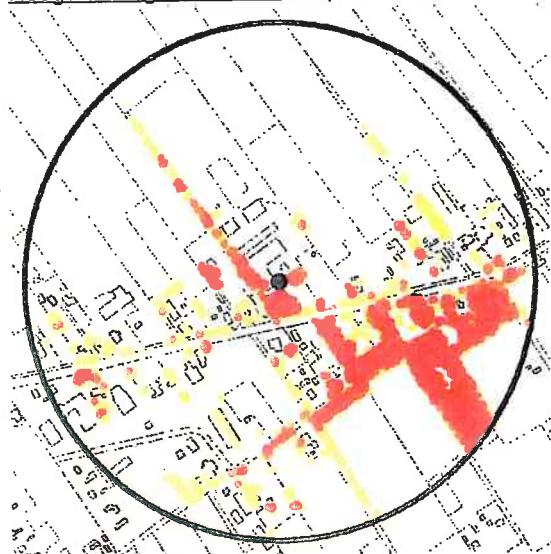
Parameters voor de berekening

Maaiveldhoogte: 2,3 meter t.o.v. NAP
Stellinghoogte: 7,3 meter
Lengte van het gevlucht: 22,6 meter

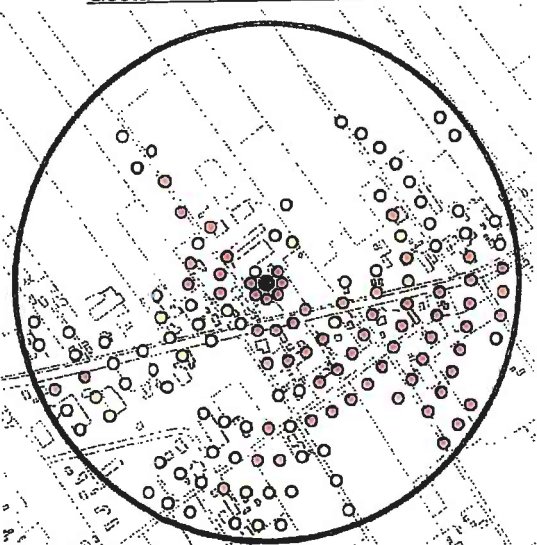
Aantal hoogtemetingen binnen 400 meter: 83380
Aantal hoogtemetingen die de biotoopnorm
overschrijden: 6056

Resultaten - kaarten

Hoogtemetingen die de biotoopnorm overschrijden

Gestandaardiseerde sectorscores

Topografische Ondergrond © Topografische Dienst Kadaster

categorie	1	2	3	4	5
kleur					

sectorscore	1	2	3	4	5	rest
kleur						
percentage	7%	11%	8%	6%	17%	51%

Resultaten - hoofdwindrichtingen

Noord: 5
Noordwest: 30
West: 41
Zuidwest: 57

Noordoost: 25
Oost: 103
Zuidoost: 116
Zuid: 85

Resultaten - totaal

Totaalscore: 462 = Bedenkelijk

Biotooprapport: 109

Foto's

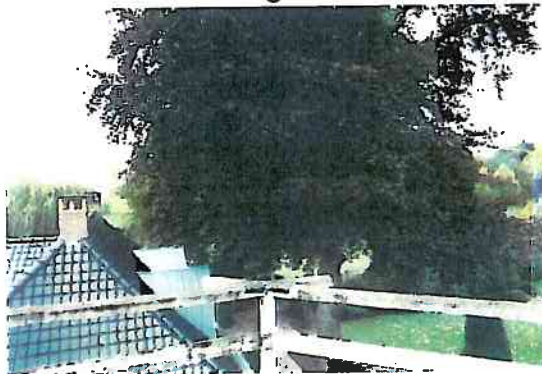
N

NO

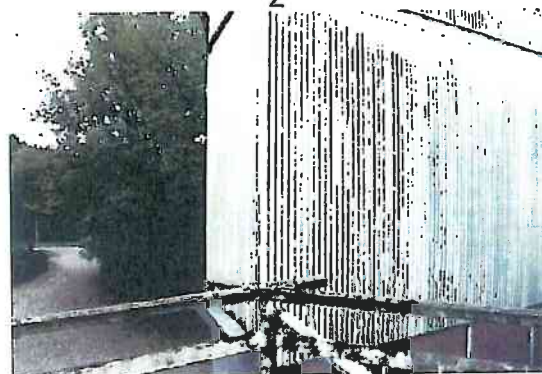
O

ZO

Z

ZW

W

NW

